

100 éve született Pál István tereskei juhász, dudás és furulyás pásztor (Pista bácsi), aki a magyar néphagyomány és népzene-történet utóbbi évtizedeinek egyik legmeghatározóbb alakja volt.

Gyenes Tamás és barátai: Megemlékezés a 100 éve született Pál István dudásról

2019 október 25-én, a balassagyarmati „A Palócság néprajzi leírásának 200 éves évfordulóján” tartott ünnepi konferencia részeként vetített képes előadás és koncert rövid összefoglalója

A Palóc Múzeum-béli előadást Pál István juhász egyik legkedvesebb dalának furulyázásával kezdtük, melyhez feleségem Nagy Ágnes énekelt.

Az előadás elején megköszöntem a megtisztelő felkérést, mivel magam is Palócföld szülötte vagyok; és bizonyos vagyok abban, hogy a Reguly Antal és Szeder Fábián által felvázolt palóc tulajdonságok, a palóc huncutság, a kemény magatartás, a nagy jószívűség mind-mind Pista bácsiban is megvoltak.

A vetített képes előadás során arról beszéltem, hogy Pista bácsi élete az utókor szempontjából két szakaszra osztható: úgymint az első, a pásztorkodás, és a második, a tanító korszak. Az első életszakaszt - melynek meghatározói voltak gyakran éneklő-muzsikáló pásztor szülei és a falusi környezet - régi fotókkal, és Pista bácsitól vett idézetekkel, valamint hangfelvételekkel mutattam be; majd arról beszéltem, hogy az 1992-es évtől kezdve, amikor fiatal népzeneészek, Juhász Zoltán és Agócs Gergely barátaikkal rátaláltak, és rábírták hogy folytassa a furulyálást-dudálást, Pista bácsi még 23 éven át tanította sokaknak az általa birtokolt egyedülállóan gazdag népzenei és néphagyomány-tudást.

Az idős pásztorral való személyes megismerkedésünk okán – nyolc éven át voltam Pista bácsi furulyakészítő és furulyajátékos tanítványa – valóságos, szívderítő történetekkel mutattam be Pál Pista bácsi hamisítatlanul eredeti palóc egyéniségét, videó és hangbejátszásokon keresztül felvillantva elmélyült szakmai és emberi kapcsolatunk részleteit; valamint beszéltem arról, hogy hogyan őrizzük és adjuk tovább híven Pista bácsi szellemi örökségét.

Az előadást feleségemmel, és zenész barátaimmal (Király Dávid és Konrád Viktor) Pista bácsi zenéjének élő bemutatásával zártuk, széles skálán felvonultatva olyan hangszereket melyekhez hasonlókat édesapja és nagyapja is használtak, és felelevenítve tanítómesterünkötől, Pista bácsitól tizenkét furulyás-énekes-dudás dallamot.

Gyenes Tamás

